

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane „ „ „ pe 1/2 an 5 „ „ România și străinătate pe an 14 franci „ „ „ pe 1 an 7 „</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor., de aci în sus 10 coroane</p>	<p>Corespondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“ fără banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIA Bibliotecii și Tipografiei diec. în Caransebeș</p>
--	--	---

Când s'a întemeiat orașul Caransebeș și ce știm din trecutul lui?

(Continuare)

Episcopia Caransebeșului

A) Vechea episcopie română. Era sârbească.

În legătură cu trecutul orașului Caransebeș stă și trecutul episcopiei noastre, care își are sediul în Caransebeș. Episcopia noastră de prezent se estinde asupra comitatului Căraș-Severin, Timiș și Torontal; din comitatul Căraș-Severin cuprinzând întreg teritoriul începând dela Râșava până la Mureș afară de cercul administrativ pretorial al Birchișului, aparținător eparchiei suroră a Aradului. Spre răsărit se mărginește cu comitatul Unedorii din Ardeal. Din comitatul Timișului cuprinde cercul pretorial al Bisericii-Albe, al Vêrșetului, al Dettei, al Ciacovei și al Buziașului; iar din comitatul Torontal, cercul pretorial al Panciovei, al Alibunarului, al Banlocului, al Antalfalvei și o parte din al Modușului. Eparchia se împarte în 11 protopresbiterate:

1. Protopresbiteratul Caransebeșului cu 53.220 de credincioși, de prezent protopresbiter: *Andrieu Ghidiu*.

2. Al Bisericii-Albe cu 45.501 de credincioși, actual protopresbiter: *Filip Adam*.

4. Al Bocșei-montane cu 34.650 de credincioși, protopresbiter: *Maxim Popoviciu*.

4. Al Buziașului cu 29.199 de credincioși, protopresbiter: *Ioan Pepa*.

5. Al Ciacovei cu 17.702 de credincioși, protopresbiter: *Ioan Pinciu*.

6. Al Făgetului cu 26.050 de credincioși, protopresbiter: *Sebastian Olariu*.

7. Al Mehadiei cu 64.919 credincioși, protopresbiter: *Mihail Popoviciu*, cu sediul în Orșova.

8. Al Oraviței cu 30.566 de credincioși, protopresbiter: *Alexandru Popoviciu*.

9. Al Panciovei cu 35.661 de credincioși, protopresbiter: *Trifon Miclea*, cu sediul în Satul-Nou (Réva-Újfalu).

10. Al Logojuului cu 28.182 de credincioși, protopresbiter: *Dr. George Popoviciu* și

11. Al Vêrșetului cu 29.865 credincioși. Vacant. Administrator *Ioan Pepa*, protopresbiterul Buziașului. Conform raportului senatului bisericesc consistorial, prezentat sinodului eparchial din anul 1903, la finea anului 1901, eparchia a avut 394.764 de suflete; iar la finea anului 1902 a numărat 398.889,

și adecă bărbați 203.016

femei 196.873;

deci populațiunea în anul 1902 a crescut cu 4.125 suflete,

s'au botezat 11.746

și au reposat 9.582.

Tot pe basa raportului amintit, la finea anului 1902 pe teritoriul eparchiei au fost 74.571 de case locuite de credincioșii noștri și sau aflat

a) Comune matere 320

b) „ filii 39

La olaltă 359

În aceste comune au fost:

a) Biserici 334

b) Case de rugăciuni 10

și au fost parochii 376.

În cât privește trecutul) respective întemeierea acestei eparchii părerile difor.

Unii afirmă, că episcopia nu ar fi anterioară anului 1690; adecă nu ar fi anterioară anului, când

) Despre trecutul eparchiei a scris Tineu Velca, Pesty Frigyes, Griselini, Nicolae Mandukits, Andrei Vasits, Dr. I. H. Schwicker, L. Böhm, Picot, Milleker, și pe temeiul acestora Dl Ioan Bartolomeiu în „Foaia Diecesană“ 1887 și Dr. George Popoviciu.

Sârbii refugiați, sub conducerea patriarhului Arsenie Cernovici, între alte privilegii primesc dela Leopold I și privilegiul de a avea episcopii lor proprii iar patriarhul Cernovici primește dreptul de a numi pe acești episcopi. Episcopul Chengelaț al Vârșetului într'un raport din 1860 către locotenenta din Timișoara zice, că după tradiție episcopul Caransebeșului deja în veacul al XIII ar fi fost episcop sufragane metropoliei din Alba-Iulia. După Vasici, Böhm și Picot ar fi fost prim episcop un oare-care Partheniu în veacul al XVI. Și noi suntem de părerea, că episcopia este veche, mai veche de cât venirea Sârbilor. Că nu a rămas nici o urmă, nu e de mirat, dacă considerăm, că primul preot din Caransebeș — după cum am aflat în cărțile bisericești — este Ioan Popescul din 1738, până când existența bisericii noastre drept măritoare, se poate constata prin documente deja în primele veacuri ale erei maghiare. Se poate că archierii din Caransebeș în timpurile cele mai vechi nu vor fi fost înzestrați cu putere iurisdicțională, cu diecesă, — după cum este părerea lui Pesty — ci vor fi fost numai șefii mănăstirei din Caransebeș și hirotoniau. Că în Caransebeș a existat mănăstire ne spun însemnările din 1748 ale preotului Daicovici, însemnări publicate la locul său. Însă claustrul (mănăstire) a existat și mai de mult. La anul 1581 se amintește „Aqua Monachorum“ (Aqua Monachorum) ieruga de azi a orașului. Că în cazul de față nu poate fi vorba decât numai de monachi orientali ne comprobă faptul, că biserica Sfântului George numită „Mănăstire de Peatră“ zace lângă ieruga, numită „Aqua Monachorum“, cari au avut locuința pe țermul stâng al ierugei, precum am vorbit la timpul său. Că apa nu s'a numit după monachi catolici, ne dovedește împrejurarea, că pe acel timp claustrul catolic nu era, unde este astăzi biserica catolică, ci era în cetate. Urmele mănăstirei se văd și astăzi pe strada numită „Calea Romanilor“.

Acest claustru a stat în strada, despre care se face pomenire în mai multe rinduri. Strada e numită „platea monachorum“. Ea ducea din cetate în oraș prin poarta de către apus, care după părerea noastră era în strada, acum numită „Strada episcopescă.“ Sigur că capii acestei mănăstiri între împrejurări favorabile legii noastre vor fi avut și diecesă cu hotare bine stabilite, căci dacă astfel de diecese au existat în alte părți ale Ungariei¹⁾ d. e. în Ungaria de nord, diecesa Muncaciului amintită la anul 1494 sub Viadislav II., cum să nu fie avut episcop Românii orientali din Severin, ei, cari au fost totdeauna în majoritate. Noi suntem de pă-

rerea celebrului istoriograf²⁾, Dl Eusebiu Popoviciu, care susține, că Românii din partea sudică a Ungariei erau supuși jurisdicțiunii metropoliei din Severin, întemeiată la anul 1370, numindu-se metropolit un oare-care Antimie. Noi suntem de vederea aceea, că sediul episcopiei din Severin s'a mutat la Caransebeș atunci, când în Oltenia a încetat cu desăvârșire influința maghiară și când și banul Severinului (szörényi bán) și-a mutat sediul dela Severin la Caransebeș, sediul celor 8 cercuri privilegiate în veacul al XV-lea. Că aceasta eparchie a existat și înainte de venirea Sârbilor ne indică și împrejurarea, că primul episcop numit prin Cernovici adică Spiridon Stăbița — după cum afirmă Pesty Frigyes²⁾ — s'a așezat la Caransebeș.

Unii sunt de părerea, că nu după dreptul istoric episcopia creată de Cernovici și episcopul numit de Cernovici s'ar fi așezat la Caransebeș, ci pentru pericolul, căruia ar fi fost espus episcopul din cauza deselor invasiuni ale Turcilor, dacă ar fi avut reședința în Vârșet. Caransebeșul — după părerea acestor domni — oferia episcopului mai multă siguranță din cauza apropierii Ardealului. Nici odată n'a putut episcopul să fie mai sigur în Caransebeș decât în Vârșet, căci știm că Turcii au făcut cel puțin atâtea invasiuni dela Orșoia către Caransebeș, câte dela Vârșet. Nici părerea aceea nu stă, că Vârșetul pe atunci ar fi fost sat ori orașel mai mic, nepotrivit de a servi reședinței unui episcop, și că acesta ar fi fost cauza, că primul episcop sârbesc s'ar fi așezat la Caransebeș, pentru-că se știe, că biserica cea veche catedrală a Sârbilor din Vârșet s'a ridicat la anul 1728. Un sat s'au orașel nu zidește o astfel de biserică. Din contră noauă ni se pare, că pe timpul, când au venit Sârbii, Caransebeșul după ocupațiunea prin Turci poate că era mai puțin potrivit de cât Vârșetul pentru a ridica nimbul unui episcop. Că episcopul s'a așezat aci și a trebuit să se așeze aci nu poate fi alt ceva decât numai dreptul istoric, ce l-a câștigat orașul asupra episcopiei — încă pe timpul înainte de lupta de la Mohaci, când orașul numit Civitas regia (cetate regală) era în cele administrative centrul celor 8 cercuri privilegiate române și când a devenit sediul banului din Severin.

Pe lângă dreptul istoric poate-că și pericolul, care amenința biserica orientală din Banat din partea uniunii încă va fi contribuit, ca episcopii sârbi să nu să așeze în vre-un centru național sârbesc, ci în centrul Romanilor din

¹⁾ Vezi: Istoria bisericească de Eusebiu Popoviciu tradusă de episcopii Atanasie al Noului Severin și de Gherasim episcopul de Argeș Vol. II. pag. 43 și 463.

²⁾ Vezi Pesty Frigyes „A szörényi bñnság és Szörény vármege története vol. I. pag. 356.

¹⁾ Vezi Nicolae Popea Vechia Metropolie ort. rom. a Transilvaniei pag. 5 și 6.

Severin. Că George Rakóczy II la anul 1655 ordonează, ca Români din Severin etc. să aparțină metropoliei de Alba-Iulia nu dovedește, că Severinenii mai înainte nu au avut episcop. Rákoczy a fost zelos reformat și voia să calvinizeze pe Români. Acest scop el credea a-l ajunge mai ușor, dacă puterea era în mâna unui individ. Asupra unui individ putea influența mai ușor decât asupra mai multora. Să poate însă și aceea, că atunci șirul episcopilor a fost întrerupt, precum va fi fost în mai multe rinduri.

Centrul comitatului Severin era cetatea regală (Civitas regia) totodată și reședința banului. E cunoscut, că de rënd, unde în trecut era centrul administrațiunii civile a frunțașilor, acolo era și sediul funcționarilor bisericești.

La locul său am spus, că după venirea Sârbilor, patriarhul Arsenie al III Cernovici în virtutea dreptului obținut dela Leopold I a numit episcop pe Spiridon Stibița cu locuința în Caransebeș. Domnul Felix Millecker e de părere, că Stibița ar fi avut reședința în Vêrșet și ar fi fost numit »episcop al Vêrșetului«¹⁾.

Leopold I întărește la 5 Martie 1695 privilegiile Sârbilor referitoare la eliberarea de dijmă precum și alegerea celor 7 episcopi, între cari se numeră și Spiridon Stibița ca episcop, după Di. Millecker episcop al Vêrșetului. După părerea tot a acestui Domn, episcopia la 1702²⁾ s'ar fi mutat la Caransebeș. Noi susținem părerea noastră de mai înainte. Prin diploma lui Leopold I dată lui Cernovici a eșit din vigoare ordinațiunea amintită a lui Rákoczy II cu privire la apartinerea comitatului Severinului. După acesta a urmat în anul 1730 la metropolia din Alba-Iulia. Episcopia s'a anețat metropoliei din Carloveț. După Stibița se zice, că ar fi urmat un oare care Gherasim în scaunul episcopesc. După Gherasim, despre care nu se știe dacă întrădevăr a fost episcop, se amintește episcop Moise Stanoevici, care ar fi ocupat scaunul său la anul 1722. După istoricul Grisellini pe temeiul privilegiilor lui Leopold I date Sârbilor acest episcop dimpreună cu cel din Timișoara au fost încredințați să sfințească proști și să stăruie ca în toate comunele române și sârbe din diecesă să se rădice biserici de rital propriu; adecă de rital oriental. Pe timpul acela, eparchia a fost împărțită în următoarele protopresbiterate: Vêrșet, Pălanca-noauă, Caransebeș, Mehadia și Logoj în Banatul timișan, și Craina, Crivina și

Cluci în Sêrbia. După moartea lui Stanoevici la 1726 a ajuns episcop al Caransebeșului *Nicolae Dimitrievici* depunând jurământul său în 15-lea August din acelaș an. După dînsul în anul 1728 a urmat *Maxim Nestorovici*, care a murit în anul 1738 apoi *Eutimie Damianovici*. Însă și acesta a murit încă în decursul aceluș an.

Nazarenismul

— Istoria și ființa lui —
de Dr. Vladimir Dimitrievici

(Traducere)

Când Germanul întrebă de ființa pietismului, cu greu ajunge la un răspuns hotărît; în tot cazul de aceea, fiindcă îl privesc din nemijlocită apropiere și nu se poate înalța până la perspectiva potrivită. De aci motivul de ce d. e. îl apără *Palmer*³⁾ și *V. Riggenbach*⁴⁾ deopotrivă.

Dar noi pe temeiul celor spuse până acum și al studiilor¹⁰⁾ noastre de mai departe vom cuprinde esența pietismului în punctele următoare:

a) Pietismul prețuie mai mult biserica nevăzută decât pe cea văzută, în care prin ale sale „biserițe în biserică“ voiesce să arăte o parte a acestei biserici nevăzute. De aceea accentuează pietiștii „preoțimea generală“ în forma cea mai unilaterală, și afirmă, că numai omul „renăscut“ poate administra cu vrednicie sfintele Taine.

β) „Renașterea“ se face prin pocăință în luptă cu sine însuși, cu ajutorul cuvântului lui Dumnezeu și al binecuvântării lui, ceea-ce respectivul o observă prin sensuri. De aceea ei până la un fir de păr spun locul și timpul, când i-a renăscut Domnul.

γ) În aceasta zace, că ei consideră mai mult sentimentul subiectiv decât lucrarea obiectivă și mântuitoare a mijloacelor binecuvântate.

δ) Distracțiile lumesci precum: jocul, teatrul, ba ce este mai mult chiar și risul, preumblarea, fumatul (în general, ce teologii apusenii numesc *adiaphora*, *Mittel-dinge*) ei le lapedă drept lucruri foarte păcătoase.

ε) Învățătura teologică nu o consideră de fel, ținând, că e mai bine a fi evlavios decât a fi învățat.

ζ) Au aplecare mare spre visări hiliastice, deci în ei în tot momentul se deșteaptă gândul, când o să fie sfârșitul lumii.

η) Cine e renăscut, acela nu mai poate păcătui. Dacă totuș ar fi comis ceva, aceasta lui nu-i strică, căci sângele lui Christos îl spală zilnic.

θ) Despre biserică țin, că nu biserica nutrește și grijesce creștinii, ci creștinii o cultivă, și spre acest scop cele mai bune mijloace sunt adunările private. Cuvântător nu poate fi decât acela, care a observat influența st. Evangolii asupra sa, deci acela, care s'a „rénăscut“.

ι) Înainte de înfricoșata judecată se vor înfrăți puternicii Iudei și păgâni și se va începe traiul bun de o mie de ani al credincioșilor.

¹⁾ A verseczi gör. kel. Sêrb püspökség multja, de Felix Millecker, Temesvár 1890 pag. 5.

²⁾ Domnul Millecker e de părere, că din acel motiv s'a mutat episcopul la Caransebeș fiindcă cetatea Vêrșetului în sensul păcii dela Carloveț 1699 s'ar fi demolat în 1802. Dar tot pe acel timp și tot în sensul amintitei păci dela Carloveț a fost demolată și cetatea Sebeșului prin urmare e slab argumentul, că Caransebeșul din motive de siguranță ar fi fost ales drept reședință a episcopului cu abandonare centrelor naționale sârbești.

z) Față de bisericile, cari sunt în jurul lor, ei iau poziție dușmănească și au pregătit calea raționalismului¹¹ de apoi.

Până la o sectă de sine stătătoare și organizată nu a putut să ajungă pietismul nici odată. Însă nemijlocit lui are să-i mulțamească ivirea unei denominațiuni foarte lăpșite azi adevă:

⁸ Chr. Palmer, die Gemeinsh. u. Sekten, Württemberg pag. 58—77.

⁹ În articolul Enciclopedia-reală de Herzog-Plitt-Hauk ed. II. c. XI. pag. 672—685.

¹⁰ Ch. Märklin, Darstellung und Kritik des modernen Pietismus, Stuttgart, 1839; Dorner, „Studien und Kritiken“ pentru 1840., p. 2-a; A. Ritschl, Geschichte des Pietismus, III. Bd. 1830; E. Dresbach, Die protest. Sekten, pag. 73 și 74; W. Rohnert, Kirche, Kirchen und Sekten, pag. 118—121 și H. Schmid, pag. 435—473.

¹¹ Cum judecă ei despre biserică și despre preoțime ne spune versul următor, ce-l cântă ei cu plăcere:

Gross ist der Betrug in Allen
Drum wir Babel schrecklich fallen
Denn das Sündenmass ist voll
Das die Hur bezahlen soll.

Colinzi

— În două voci —

I

Iuda

Refrain

Când Cristos cina la masă.

Lero-mi Doamne!

Sta evreii după casă,

Dară Iuda a intrat,

Lui Cristos de s'a închinat,

Iar afară el ieși

Și evreilor grăi:

„Dați-mi treizeci de arginți

„Să vi-l dau, să-l răstigniți!“

Iuda, iubitoriu de bani,

L-a vindut la-ai lui dușmani!

Când Cristos găta cu cina

Merse sub pom în grădină,

Iuda după el s'a dus,

Dar' evreii prin ascuns,

Și când Iuda-l sărutase

Sar evreii, și-l legase.

L-au purtat pân' la Pilat,
Și la casa cea de sfat,
Sfatul lor a otărit,
Ca să fie restignit!

Pe cruce de brad l-au pus,
Sângele pe cruce-a curs,
Dar' mulțimea a strigat:
„Nu trebuie pe jos vârsat,
„Sângele-i nevinovat!“
Soarele se întuneca,
Luna în sânge se îmbrăca,
Munții se cutremura,
Apele se tulbura,
Îngerii începură a plânge.
Că se varsă-atâta sânge!

Dar' pe Iuda blăstemat,
Sufletul că-l-a muștrat,
Și deloc s'a spânzurat!

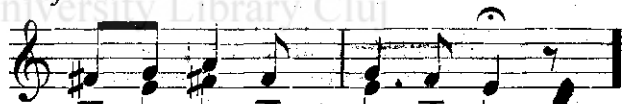
O închinăm spre sănătate!

II

Avutul și săracul

Refrain

Hai le- ro- mi Doam- ne hai

Coborît-a Domnul sântu

Hai Lero-mi Doamne hai!

Domnul sânt p'acest pământu,

Coborît-a tot pe scară,

Scară sântă și de ceară,

Pe o zi de sêrbătoare

Când rêsare sântul soare,

Cu sânt Petru soțul lui

Pentru soartea omului,

Ce fac domnii cu iobagii

Și avuții cu sêracii??

Amândoi acum porniră,

Și pedestru se iviră

La casa avulului

În mijlocul satului.

„Bună ziua domnitori!“

„Să trăiți voi cerșitori!“

„Gata-i prânzul de prânzit?“

„Ne îmbiem la omenit!“

„Prânzu-i gata, nu-i de voi,

„Ci-i de domni mari ca și noi!“

„Dacă nu-i și pentru noi

„Să prânziți dar' numai voi!“

Ei se iau, și ducu-se,

Și ajung și vèdu-se,

La casa săracului.

În capêtul satului.

„Bună ziua muncitori!“

„Să trăiți voi călători!“

„Gata-i prânzul de prânzit?“

„Ne îmbiem la omenit“.

„Prânzul nost e cam puțin,

„Dar' veniți ca, să-l prânzim!

„Și de cumva nu ni-ajunge,

„Merge-oiu în sat, și oi aduce!“

Se luară și intrară,

Și la masă s'așezasă.

Să-ospetară, nu potură,

Ca să gate ce avură!

„Multămită, cui ni-a dat!“

Mai departe au plecat.

Printre vii, printre câmpii,

Pe o cale cu făclii.

Dumnezeu din graiu grăia;

„Caută Petre în stânga mea,

„Spune-mi Petre ce-i vedea?“

„Doamne mult nu m'ai ținea!

„De ce ved, îmbetrânesc,

„Și de spaimă mă îngrozesc,

„Ved casa avutului

„În mijlocul iadului

„Cum s'aprinde și cum arde,

„Și avutul se prăpade,

„Că bălauri suflă în foc,

„Se îmbulzesc, de n'afă loc,

„Scorpiele-s ca vacile,

„Broascele ca caprele!“

Dumnezeu din graiu grăia:

„Caută Petre în dreapta mea,

„Spune-mi Petre, ce-i vedea!?“

„Doamne mult de m'ai ținea!

„De ce ved întineresc.

„Și mă bucur, dântuesc.

„Ved casa săracului

„În mijlocul raiului

„Din afară argintită,

„Din lăuntru aurită.

„Soare mândru, zi senină.

„Și împrejur ca o grădină,

„Frunzele-s ca stelele,

„Florile ca lunele!“

O închinăm spre sănătate.

Tabla dela Lăgoj

— Reproducere din „I de St. Petru Apostol.“
— Fuzia Secorani Nr. 50. —

M'am pomenit cu *baier la grumaz*. Am purtat acest *baier* până la etatea de 13—14 ani și poate că îl purtam și astăzi, dacă — din nefericire — nu muria mamă mea, care mi l-a cusut la grumaz încă când oram copil mititel. Acest *baier* avea menirea să me ferească de toate relele.

Și scțiți D-Voastre ce era acel *baier*?

Un săculeț sau — mai bine zis — o straiță mică, al cărei cuprins l-am văzut abia după moartea mamei. Murind mama cel dintâiu lucru al meu a fost să ved ce port de atâta amar de vreme la grumaz. Mi-aduc tare bine aminte,

că a 2—3 zi după moartea mamei mi-am tăiat *baierul* dela grumaz, am descosut cu o frică teribilă săculețul și i-am esaminat cuprinsul. Era o hârtie împăturată de trei și apoi încă de două ori. Pe partea din lăuntru sau „pe față“ — cum ar zice d-nii Bejan și Branisco — era chipul *Maicei Domnului* încunjurată de raze și niște inscripțiuni cu *palcoave*, românesci sau slave — nu știu; în „dos“ erau — încât mi-aduc aminte — nisce chipuri de sfinți. În hârtie am mai aflat o massă diformă.

Când am auzit de tabla d-lui Bojan și mai ales după ce am văzut o tipăritură de pe ea mi-am adus aminte de *baierul* meu.

Și îndată după ce am cetit articolii din „Drapelul despre „Tabla dela Lăgoj“, m'am pus să caut și să mă informez despre un atare *baier*.

Și am aflat: hârtiile din săculeț, în bătrâni, se cumpărau de la călugări de ai noștri, cari cutrierau *humea* și vindeau *lucruri sfinte*. Aceste hârtii trebuiau să fie sfințite și aduse dela vr'o mânăstire. Hârtii „de ale noastre“ nu mai sunt, nu se mai pot căpeta. Creștinii, cari umbla la Maria Radna, le cumpăra și le aduc de acolo. Ele sunt sfințite de *popii uniți*, cari slujesc românesce în acea mânăstire pentru procesioniștii români.

Am aflat la fratele meu, care de zoci de ani umblă la mânăstirea Maria Radna, o astfel de hârtie adusă de acolo. Pe față e chipul *Maicei Domnului* încunjurată de 8 chipuri, cari reprezintă momente din viață și mai ales din patimile lui Isus. Toate chipurile sunt făcute în stil apusan. Pe dos e numai un chip, cel al *Maicei Domnului*, ca și pe față. Nici o inscripție — lucru de sine înțeles la Maria Radna, unde se adună creștinii de toate neamurile. În hârtia aceasta, care se împătură întocmai ca și hârtia, ce am purtat-o eu, se află nisce fire colorate, contopite într'o masă fără nici un rost. Fratele meu mi-a spus, că masa conține o bucătică de aiu, alta de smirnă și alte ingrediente.

Hârtii de *baiere*, ba chiar *baiere* gata, se pot căpeta și dela unii preoți vestiți pentru viața lor sântă¹⁾. Tot aceste hârtii sunt cunoscute în jurul Caransebeșului sub numirea de „Brîul Maicii Domnului“²⁾. Cunosc în sine o broșurică: „Brîul Născătoarei de Dumnezeu“, de un cuprins asemănătoriu cu cel al „Tablei dela Lăgoj“.

Din compararea tipăriturii făcute de pe „Tabla de la Lăgoj“ cu hârtia din *baierile*, cunoscute mic, cu „Brîul Maicii Domnului“ al

¹⁾ Nu de mult mi-a spus preotul Iuliu Musta din Glimboea, că nu odată parohienii Sântiei Sale l-au rugat să le facă *baiere* — se'nțelege, că fără rezultat.

²⁾ Cu hârtii de aceste, sub numele de „Brîul Maicii Domnului“, îi provide pe mulți creștini din părțile Sebeșului un bătrân vrăjitoriu, care zice, că-i din Iaz. Se pot procura și dela librariul W. Krafft din Sibiu.

iozanului și cu cartea, ce poartă acest nume, vrând-nevrând trebuie să conchid, că „Tabla dela Logoj“ nu este de cât un cliseu, de pe care s'au tipărit, sau care a fost menită să se tipărească hârtiile din baierile cunoscute prin Bănat sau cel puțin, cu aceasta numire, în Logoj.

În convingerea aceasta mă întărește și mai mult cuvintele din textul slav al tablei: „Aici sunt numele Dlui cu număr 72. Dacă cine-va le are și le poartă cu sine, va fi ferit de toate relele“, cari cuvinte nu pot privi tabla, căci întâiu tabla, nu putea fi purtată *cu sine* de cât numai de un om, în care cas acest sfat de reclam o de prisos; al doilea cine putea se poarte *cu sine* o astfel de tablă? Tot așa cuvintele din textul român „Datu-s'a această cruce robul(ui) lui Dumnezeu...“ și „Să nu ai putere diavole necurat asupra robului lui Dumnezeu....“ după cari cuvinte, locul gol, ce urmează, e rezervat pentru scrierea numelui celui ce purta hârtia tipărită de pe tablă. De aceasta convingere o și D-l Iosif Bălan, care cu ajutorul d-lui Dr. Iosif Olariu a tradus textul slavon de pe tablă, și mă prinde mirarea, că d-nul Bejan retace acest fapt.

De altcum în înțelesul șirelor de mai sus, că adevărat tabla a fost un cliseu pentru talismane, a comunicat D-l Bălan D-lui Bejan atunci, când i-a trimis traducerea.

Am scris și discutat acestea înainte de a ceti ce scrie despre „Tabla dela Logoj“ d-l Dr. Iosif Popoviciu, care cu privire la menirea tablei e de aceeaș părere ca noi.

(Continuarea următoare se găsește în numărul următor.)

Varietăți

Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan *Nicolae Popca*, a binevoit a împărți din incidentul onomastice Sale 100 de coroane la 10 elevi, 5 teologi și 5 pedagogi, ai institutului nostru.

† **Gavril Musicescu**, renumitul și binecunoscutul profesor de muzică, a murit Luni la Iași. În-mormântarea cu mare pompă a avut loc Mercuri.

Necrolog. Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștință rudeniilor, amicilor și cunoșcuților noștri, cumcă scumpa și în veci neuitata noastră fiică, soră și cumnată: *Livia Bartolomeiu* după suferințe grele de 3 luni împărtășită cu ss. sacrameinte, în eiate de 23 de ani, și-a dat nobilul ei suflet în mâinile creatorului azi dimineața la oara 7-a. Remășițele ei pămîntesci după finirea prohodului se vor depune în cripta familiei noastre din cimiteriul greco-or. din Dolova în 12/25 Decembre n. la oara 1 după amiază. *Fie-i țărima ușoară și memoria binecuvântată.* Dolova în 10/23 Decembre 1903. O deplâng: Aron și Elena Bartolomeiu ca părinți. Simeon și Emilia Bartolomeiu ca

frate și cumnată. Emilia și Aurelia Bartolomeiu măr. Milu și Roman ca surori. Iancu Milu, Romul Roman ca cumnați. Ioan și Emilia Bartolomeiu ca unchiu și mătușă.

Mulțămită publică. Dl Dr. Nicolae Ionescu, avocat, din incidentul onomastice sale a dăruit pe seama fondului de ajutorare „*Ioan Popasu*“ suma de 10 cor. Primească mariminosul donator și pe calea aceasta cele mai sincere mulțămiri. Dr. Iosif Olariu președinte, Dr. George Dragomir cassariu.

Dare de seamă și mulțămită publică. În urma apelului ddto 22 Iulie 1903 Nr. 226 adresat preoțimeii tractuale din partea P. On. Domn. protopresbiter tractual Andreiu Ghidiu pentru adunarea dănilor de bună voie, în scopul edificării unei Capele, la locul de pe teritoriul comunei Armeniș, numit „*Peatra scrisă*“, parohul *Ilie Pepa* din Armeniș a întreprins următoarea: *I-ia colectă:* Ilie Pepa paroh 5 C. Paulina Țiglarici, învățătoare în pens. 3 C. Tiberiu Eug. Pepa 1 C. Alexandra M. Pepa 1 C. Alimpie și Maria Miculescu Nr. 134, 1 C. Maria Simescu Nr. 50, 40 f. Ana Dragomir Nr. 81, 10 f. Vasile și Elisaveta Vintilă Nr. 32, 60 f. Pavel Simescu Nr. 50, 40 f. Ioan Totocia Nr. 24, 50 f. Catalina Totocia Nr. 24, 50 f. George și Iconia Dragomir Nr. 82, 1 C. Mihaiu și Iconia Miculescu Nr. 77, 1 C. Nicolae Grigoreviciu Nr. 31, 40 f. Dimitrie Dragomir Nr. 214, 1 C. Solomia Dragomir Nr. 214, 1 C. Floarea Dragomir Nr. 288, 1 C. Ana Ivanoviciu Nr. 18, 20 f. Magdalena Dragomir Nr. 35, 20 f. Ana Hurduzeu Nr. 183, 20 f. Teodor Dragomir Nr. 255, 1 C. Maria Dragomir Nr. 255, 1 C. George și Ioan Miculescu Nr. 52, 1 C. Nicolae Dragomir Nr. 214, 1 C. Simion Vetreș Nr. 37, 1 C. Matei Vela Nr. 10, 1 C. Ana Vela Nr. 10, 1 C. Luca Feneș Nr. 1, 20 f. Iconia Feneș Nr. 1, 20 f. Ioan Dragomir Nr. 214, 40 f. Anton Godianu Nr. 102, 1 C. Francisc Lautner, medic 1 C. Iancu Dragomir Nr. 74, 1 C. Maria Dragomir Nr. 81, 20 f. Stanca Chera Nr. 73, 1 C. 20 f. Elena Ivaniciu Nr. 107, 20 f. Ilea Boștioca Nr. 179, 1 C. Magdalena Vela Nr. 259, 1 C. Ilea și George Miculescu Nr. 196, 1 C. Ana Dragomir Nr. 104, 30 f. Ioan Iacobiciu Nr. 62, 40 f. Elena Iacobiciu Nr. 62, 20 f. Pavel și Anuția Iacobiciu Nr. 62, 30 f. Ion și Elisaveta Godianu Nr. 5, 1 C. Nistor Stoichescu și soția Teodosia, învățător în Petroșnița 4 C. Teodor Dragomir v. notariu în Caransebeșul-nou 2 C. Mariția Dragomir Nr. 60, 20 f. Ion și Iconia Hurduzeu Nr. 7 cu familia 2 C. Sofia Faur, învățătoare 1 C. Liviu Faur, student 1 C. Silvetru și Catalina Feneș Nr. 24, 1 C. Teodosia Vela Nr. 137, 50 f. Elisaveta Feneș Nr. 137, 50 f. Elisaveta și Simion Brumariu Nr. 71, 1 C. Starkenberg Béla, v. notariu 2 C. Ioan Vendelin, comerciant 2 C. Mihail și Teodosie Grigoreviciu Nr. 75, 2 C. Ioan și Dochia Vela Nr. 197, 1 C. Mihail și Ana Dragomir Nr. 181, 20 f. Dochia Chera Nr. 72, 20 f. Mihail Dragomir Nr. 74 cu familia 80 f. pentru rep. Catalina Miculescu Nr. 52, 1 C. Anuța Berzescu Nr. 67, 40 f. pentru rep. Ion Dragomir Nr.

115, 40 f. Oprîța Dragomir Nr. 45, 40 f. Meilă Humița Nr. 118, 30 f. Petruța Iova Nr. 34, 1 C. Marta și Magdalena Miculescu Nr. 77, 60 f. Carolina Dragomir Nr. 198, 20 f. George Dragomir Nr. 104, 40 f. pentru rep. Ion și Brândușa Dragomir Nr. 23, 1 C. Ion Vela Nr. 259, 1 C. pentru rep. Teodosie Miculescu 10 f. Nicolae Godian Nr. 243, 1 C. pentru rep. Nicolae, Ioan și Petria 60 f. Catalina Iela Nr. 16, 20 f. Petru și Ilea Lazar Nr. 14, 1 C. Oprîța Iacobici Nr. 57, 10 f. Petru Miculescu Nr. 177, 30 f. Martin Vela Nr. 177 cu 30 f. George și Ana Hurduzeu Nr. 183, 24 f. Pavel și Iconia Dorca Nr. 220, cu 2 C. Maria Hațeganu Nr. 138, cu 20 f. Iconia Dragomir Nr. 104 cu 20 f. Iliia și Catalina Iacobiciu Nr. 269, cu 1 C. pentru repos. Ion, Iordachie, Dosia etc. 1 C. Anastasia Humița Nr. 118, cu 20 f. Gligore Vela Nr. 197, cu 1 C. Toma și Ligia Vintilă Nr. 25 cu 1 C. Ion, Catalina și Maria Miculescu Nr. 182, cu 60 f. Nicolae Dorca Nr. 126, cu 20 f. Ana Dorca Nr. 126, cu 20 f. Teodosia Dorca Nr. 126, cu 20 f. Iliie Bona Nr. 36, din Ilova cu 80 f. Ioanichie Miclău, căpitan c. și r. în pensiune Mehadia 2 C. Iordachie și Maria Velescu Nr. 94, cu 1 C. Nicolae și Ileana Vintilă Nr. 25, cu 60 f. Mihai Dragomir Nr. 127, cu 20 f. Maria și Trifu Dragomir Nr. 127, cu 40 f. Mihail și Dochia Iacobiciu Nr. 85, cu 2 C. Solomia Dragomir Nr. 214, cu 20 f. Petru și Maria Dragomir Nr. 170, cu 40 f. Alimpie Hațeganu Nr. 138, cu 20 f. Teodosia, Matei și Anuța Iacobiciu Nr. 131, cu 40 f. Iconia Brumariu Nr. 124, cu 20 f. Anton Velescu Nr. 132, cu 40 f. George Dragomir Nr. 17, cu 24 f. Ana Argintariu Nr. 109 cu 40 f. George și Teodosia Humița Nr. 29 cu ai săi 1 C. Pavel, Ana și Maria Miculescu Nr. 11 cu 1 C. 10 fl. Pavel Bogoieviciu Nr. 145 cu 80 f. Ianăș Godianu Nr. 103 cu 10 f. Nestor și Stanca Iova Nr. 133 cu 30 f. Ion Vetreș Nr. 190 cu 20 f. Simion Vela Nr. 8 cu 20 f. Ion Dragomir Nr. 213 cu familia 1 cor. Petria Dorca Nr. 119 cu familia 40 f. George Vela Nr. 34 cu 20 f. Petru Brumariu Nr. 189 cu 20 f. Ion și Toma Vela Nr. 128 cu 40 f. Petru Feneș Nr. 175 cu 30 f. Ileana Feneș Nr. 2 cu 20 fl. Floarea Dragomir N. 136 cu 20 f. Maria Dagomir Nr. 127 cu 20 f. Agasin Dragomir Nr. 104 cu 20 f. Evremie Godianu Nr. 103 cu 20 f. Floarea Brumariu Nr. 189 cu 20 f. Petru Schinteie Nr. 113 cu 4 f. Nicolae Schinteie Nr. 113 cu 6 f. Petru Miculescu Nr. 123 cu 20 f. Iconia Hurduzeu Nr. 79 cu 20 f. Patrichie Dorca Nr. 121 cu 10 f. Teodosia Zmulțea din Teregova cu 10 f. Mateiu Dragomir Nr. 120 cu 20 f. Meilă Godeanu Nr. 103 cu 20 f. Ianăș Miculescu Nr. 99 cu 20 f. Luca și Ana Boștoica Nr. 98 cu 60 f. Nicolae Todorescu Nr. 8 din Cârpa cu 20 f. Mateiu Miculescu Nr. 105 cu 20 f. Ion Miculescu Nr. 105 cu 10 f. Valerian Schinteie Nr. 113 cu 20 f. Simion Brumariu Nr. 71 cu 20 f. Grigorie și Maria Godianu Nr. 102 cu 60 f. Iconia Godianu Nr. 243 cu 20 f. Ion Miculescu Nr. 99 cu 20 f. Arviga Todor Nr. 187 cu 10 f. Solomia Dragomir Nr. 104 cu 20 f. Mihai Valescu Nr. 132 cu 20 f. Petru Godianu Nr. 86 cu 20 f. Vasilie Dragomir Nr. 13 t. cu 40 f. Iconia

Hurduzeu Nr. 70 cu 20 f. Nistor Godianu Nr. 87 cu 20 f. Ciprian Iacobiciu Nr. 174 cu 20 f. Maria Dorca Nr. 121, cu 40 f. Stana Miculescu Nr. 161, cu 40 f. Talia Godianu Nr. 22 cu 20 f. Olimpiada Hațeganu Nr. 72 cu 20 f. Magdalena Vela Nr. 259 cu 20 f. Magdalena Vela Nr. 259 cu 20 f. Ion și Ana Dragomir Nr. 170 cu 1 C. Grigorea și Floarea Dragomir Nr. 170 cu 1 C. Catalina Dragomir Nr. 170 cu 20 f. Calina Marcuțoane din Rusca cu 20 f. Ioan Dragomir Nr. 181 cu 20 f. Todosia Miculescu Nr. 54 cu 20 f. Ana Iacobiciu Nr. 57 cu 20 f. Ana Hurduzeu Nr. 183 cu 20 f. Ana Miculescu Nr. 59 cu 20 f. Maria Iacobiciu Nr. 12 cu 20 f. George Dragomir Nr. 39 cu familia 1 C. Iconia Feneș Nr. 2 cu 24 f. Vasile Chera Nr. 73 cu 38 f. Iacob Nimpler, șef de gară cu 1 C. Carol Vendelin ospățariu cu 2 C. Petru Hațeganu Nr. 72 cu 20 f. Floarea Hațeganu Nr. 72 cu 30 f. George Hurduzeu Nr. 19 cu 20 f. Raza Moskovits crășm. cu 1 C. Mateiu Vela Nr. 6 cu 20 f. Andreiu Iacobiciu Nr. 174 cu 20 f. Anton Godianu Nr. 64 cu 40 f. Nicolae Hurduzeu Nr. 90 cu 20 f. Alecsa Hurduzeu Nr. 244 cu 20 f. Ioana Godianu Nr. 64 cu 6 f. Iconia Miculescu Nr. 182 cu 14 f. Iosif Iacobiciu Nr. 62 cu 20 f. Isidor Dragomir Nr. 66 cu 20 f. Maria Iacobiciu Nr. 61 cu 10 f. Dănilă și Ana Miculescu Nr. 208 cu 40 f. Nicanor și Ana Miculescu Nr. 59 cu 20 f.

(Va urma)

Bibliografie

În editura Tipografiei și Librăriei diecesane din Caransebeș a apărut:

Calendarul Românului pe anul vișet dela Cristos 1904. Anul al XVI-le. Prețul 25 cr.
Cuprinsul: *Cronologie* pe anul 1904. *Partea calendaristică* cu povește economice, prevestirea timpului și notițe. *Genealogia* casei domnitoare austriace și *regenții* celorlalte state europene. *Tabela taxelor* de poștă și telegraf. *Scalele* de timbre. *Șematismul bisericii* ortodox-orientale române din Ungaria și Transilvania și spec. al diecesei Caransebeșului. *Partea literară*: Din ale neamului nostru (urmare din anul trecut). Vechea reședință episcopescă (cu ilustrațiune). Icoana făcătoare de minuni (de V. A. Urechia). Zeno Mocsonyi de Foen (cu fotografie). Legenda pământului. Singura palmă. O Spovadă. Traian Doda 1822--1895 (cu fotografie). Comunitatea de avere (cu ilustrațiune). Iliie Cirescu (cu fotografie). Granicerul, dramă populară în două acte. — *Economie*: Din legumărit (de Iosif Bălan). *Sfaturi*. *Poesii*. *Trei colinzi*. *Epigrame*. *Felurimi*: Anecdote, Cuvinte înțelepte, Cămănturi. *Consemnarea* târgurilor din Ungaria și Ardeal. *Anunțe*.

*

„**Bănățanul**“, calendarul pentru popor pe anul vișet dela Christos 1904. Anul al V-lea. Prețul 15 cr. Editura și Tipăriul „Tipografiei și Librăriei diecesane“ din Caransebeș. Pe lângă *Partea calendaristică*, cu *Povește economice*, *Prevestirea timpului* și *Notițe*, conține: *Cronologia* pe anul 1904, *Genealogia* casei domnitoare Austriace și *regenții* celorlalte case domnitoare din Europa, *Scalele* de timbre, iar în *Partea literară*: Din

ale neamului nostru (continuare din anul trecut), *Legenda pământului și a muncii*, *Economie* (din legumărit), *Sfaturi*, *Poesii*, *Trei colinzi*, *Epigrame*, *Felurimi* și *Consemnarea țărgurilor din Ungaria și Ardeal*.

Calendarul nou pe anul vișet 1904, anul V. Brașov. Editura și Tipăriul Tipografiei Ciurcu & Comp. 1903. Prețul 40 fil.

Colecțiune de cântece și cântări bisericești pentru școalele populare de N. Stoicovici. Partea II. Cântece și cântări bisericești în două voci, pentru anul al IV. de școală. Editura Librăriei Ciurcu, Brașov, 1903. Prețul broșat 60 fil.

Calendariu practic pe anul 1904, Lugos, Tipografia Ioan Virányi. Prețul 50 fil.

Făt-Frumos în grădina sfintei Vineri. Feerie în 3 tablouri de *Constantin Berariu*. Editura societății academice „Junimea” în Cernăuți. Suceava, 1903. Tipografia societății „Școala română”.

A apărut: *Din Istoria Bănatului Severin* de P. Drăgălina. *Partea III: Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Bănatului, până la înființarea regimentului valaho-illiric 1658—1767*. Caransebeș 1904. 226 pag. Prețul 1 cor. 12 fil.

P. M. Liuba: Gramatica română pentru școalele populare. Partea I. „Etimologia”. Editura librărie Ciurcu, Brașov. Prețul 40 fil.

În editura *Librăriei Ciurcu* din Brașov au apărut din comediile lui T. Alexi: *Apă rece*, glumă într'un act, 30 fil. *Bicicleta la mahala*, comedie în 3 acte, 50 fil. *Împletesc — despletesc*, comedie într'un act, 30 fil. *Nici minte, nici noroc*, comedie într'un act, 30 fil. *Otilia sa*, comedie într'un act, 30 fil. *Plevna*, dramă în 5 acte, 1 cor. *Pur și Simplu*, comedie într'un act, 30 fil. *Săricica*, comedie într'un act, 30 fil. *Slavă Domnului, masa e pusă*, comedie într'un act, 30 fil. *Tot găina cântă*, comedie într'un act, 30 fil. *Vistavoiiul Marcu*, Comedie în 3 acte, 60 fil. *Vișelul de aur*, comedie în 3 acte, 70 fileri.

I. Vidu: b) *Marșul lui Iancu*, b) *Haidai frați...* coruri bărbătești. De viuzare la „Tipografia și Librăria diecesană” în Caransebeș. Prețul 1 cor. 50 fil.

Concurse

Pentru ocuparea postului de preot în parohia de clasa a II-a din comuna **Maciova**, protopresbiteratul Caransebeșului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană”.

Emolumentele :

1. Doauă sesiuni parohiale în complex de 64 jugere.
2. Birul parohial câte doauă coroane în bani sau 15 oche de cucuruz dela fiecare număr de casă.

3. Venitele stolare uzuatate în comună, dela boteze, cununii, înmormântări, praznice etc.

4. Alte venite accidentale în sumă de 100 coroane. De cortel va îngriji comuna bisericească.

În caz când nu vor reflecta concurenți cu calificatie pentru parohii de clasa II-a, vor fi admiși și concurenți cu calificatie pentru parohii de clasa III-a.

Concurenții sunt poftiți, ca pe lângă prealabila incunoscintare a Prea Onoratului Domn Protopresbiter să se prezenteze în biserica parohială și să-și trimită recursele P. O. Domn Protopresbiter în Caransebeș.

Maciova în 5 Octomvre 1903.

1—3 [68]

Comitetul parohial

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza decisului Venerabilului Consistoriu ddto 27 August 1903 Nr. 2849 B. se escrie concurs pentru ocuparea parohiei de cl. I. din **Lighed**, protopresbiteratul Ciacovei, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare.

Dotatiunea constă :

1. Din o sesiune parohială de 36 jugere 900□st. după care are a se purta sarcinile publice.
2. Birul parohial usuat.
3. Stola usuată.

Doritorii de a ocupa acest post, să-și subștearnă petițiunile instruate conform Statutului organic și Regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial. Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral.

Întrucât competenți de cl. I nu vor concura, se admit și de cl. II.

În fine recurenții sunt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă sau serbătoare în sânta biserică spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare bisericească.

Lighed din ședința comitetului parohial ținută la 31 Octombrie. s. v. 1903.

1—3 [67]

Dănilă Cereguțiu m. p. **Petru Arnăut m. p.**

preș. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Licitațiune minuendă

Pentru repararea, acoperirea cu țigla a bisericei din **Bucoșnița** precum și facerea unui cor în biserică, cu incuviințarea Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 16 Septembrie a. c. Nr. 3354 B. se escrie licitațiune minuendă pe ziua de 30 Ianuarie (12 Februarie) 1904 la 10 oare a. m., care se va ținea în școala din Bucușnița.

Prețul de esclamarie 1152 cor. 52 fil.

Reflectanții vor avea înainte de licitațiune a depune vadiul de 10%.

Planul și specificațiunile de spese și măsuri se pot vedea la oficiul parohial din Bucușnița.

Bucușnița în 4/17 Decembre 1903.

2—3 [66]

Comitetul parohial.